Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

LK

MŪSŲ PASTOGĖ

Eina nuo 1949 Australian Lithuanian Weekly Post Print Approved PP 255003/01774 Kaina – Price $1.10 2001.08.27 Nr.34 (2746)

Mintys Kryžių kalne

Kai mums jau savas kryžius per sunkus,
Jį dedam ant Tavo pečių Tėvyne.
Ir sunešam iš įvairių kampelių,
Kas tik kokį turėjom kryželį.
Kas didelį, medinį, gražų,
Kas lengvą, plastmasinį, mažą,
Kas iš akmens luito iškaltą,
Kas širdy nešė, kryžių šventą.
Ir iš tų kryžių ir kryželių
Išaugo didelis kalnelis,
Mūsų skundų, mūsų raudų,
Tėvyne, ar Tau nesunku?!
Ar Tu pajėgsi atsikelti
Ir šituos visus kryžius nešti,
Ar skambės dar Aleliuja,
Ar ne visi dar esam žuvę?
Ar sugebėsim mes, Tėvyne,
Būt verti Tavo vaikais,
Ar tiesim brolis broliui ranką
Atsiprašyti ir atleisti?
Ar nepaskęsim kerštо jūroj,
Suvesdami savo skriaudas,
O kurs kuriam esam kaltesnis,
Tik vienas Dievas teatras...

Aldona Genevičienė
Kaunas 1996 m.

Popiežiaus Jono Pauliaus II vizitas Kryžių kalne 1993m.

Lietuvos įvykių apžvalga

Anskis Reisgys

Lietuvos kariuomenės vado pakėlimas

Prezidentas Valdas Adamkus per rugpjūčio 13 d. iškilmes prezidentūroje, suteikė Lietuvos kariuomenės vadui Jonui Kronkaičiui Generolo majoro laipsnį. Suteikdamas dviejų žvaigždžių generolo laipsnį, Prezidentas išreiškė savo pasitikėjimą ir pagarbą generolui majorui Jonui Kronkaičiui, tobulinant Lietuvos karines pajėgas.

Kariuomenės vadas J. Kronkaitis teigė vertinąs Prezidento pasitikėjimą ir pareiškė: *"Jau dveji metai dirbu šiame poste ir darau viską kas įmanoma, kad būtų sukurta gerai parengta Lietuvos kariuomenė. Svarbu žinoti, kad Prezidentas tai vertina".*

Artėjant antrajai Lietuvos okupacijai iš rytų, 1944m. jaunas Jonas su tėvais pasitraukė į vakarus. Po karo emigravo į JAV, kur 27 metus tarnavo įvairiose ginkluotųjų pajėgų struktūrose,

Aktyvioje Lietuvos kariuomenės tarnyboje gen. maj. J. Kronkaitis vienintelis generolas. Lietuvos kariuomenės steigimo ir vėlesniais laikais neproporcingai daug buvo aukštų karininkų ir kariuomenė buvo valstybei sunkiai pakeliama ekonominė našta. Norint tapti NATO nare, kariuomenė turėjo sumažinti bereikalingas išlaidas, kad ją būtų galima sumoderninti. Čia gen. maj. J.Kronkaitis daug pasidarbavo. Nenuostabu, kad tuo nebuvo patenkinta dalis karininkijos ir politikų. Pasikeitė ir karinė kultūra: dingo karių pažeminimai, kaip tai buvo sovietinėje ir Rusijos armijose, o jos vietoje atsirado pagarba žemesniam rangui ir karininkų pareiga rūpintis savo kariais. Pamažu nyksta ir jaunuolių baimė būti pašauktiems karinei tarnybai. Visa tai vieni iš daugelio NATO privalumų.

Paskirtas kariuomenės saugumo pajėgų vadas

Jau prieš trejus metus buvo įkurta lauko kariuomenės vado pozicija, tačiau iki šiol ši pozicija nebuvo užpildyta. Atrodo, kad kariuomenės vadui buvo duotos laisvos rankos kuo greičiau pertvarkyti kariuomenę sulig NATO standartais. Kaip padaryti, geriausiai turėjo žinoti buvę JAV kariškiai – pulkininkai. Jų įnašas didelis.

Rugpjūčio 13 d. Prezidentas Valdas Adamkus sausumos pajėgų vadu paskyrė dar gan jauną – 40 metų pulkininką Valdą Tutkų, kuris yra baigęs sovietų armijos Taškento pėstininkų vadų mokyklą ir Maskvos Frunzės karo akademiją. Tapęs Lietuvos karininku ir mokąs kelias svetimas kalbas, V. Tutkus buvo siunčiamas į NATO gynybos koledžą Romoje. Paskutiniu metu pulk. V. Tutkus dirbo Lietuvos kariniu atstovu prie NATO ir Vakarų Europos Sąjungos. Tokiu būdu pulk. V. Tutkus turėjo progos susipažinti su Lietuvos ir NATO kariuomenės poreikiais. Prieš išvykstant į Briuselį, pulkininkas ėjo kariuomenės vado pavaduotojo pareigas.

Prezidento pageidavimu, Krašto Apsaugos Ministras pateikė du kandidatus į Lauko kariuomenės vado poziciją: Valdą Tutkų ir gynybos štabo vadą Antaną Jurgaitį. Su kandidatais Prezidentas susitiko net du kartus. Antrą kartą susitikime dalyvavo ir Krašto Apsaugos atstovai.

Pulk. V. Tutkus sakė, kad naujojoje pozicijoje turįs daug planų: NATO pasiūlymų ir savo planų, kaip derinti Lietuvos kariuomenę, kad ji priartėtų prie NATO standartų. Jo manymu, kario darbotvarkė turi būti ne tiek griežta, kiek turininga.

Lietuviai užsienio jūrų karo akademijose

Įvairiose užsienio jūrų karo akademijose šiuo metu mokosi 19 jaunuolių. Daugiausiai jų, tai yra 9, mokosi Karališkojo Danijos laivyno jūrų karo akademijoje. Pirmieji baigę šią akademiją grįš 2002 metų kovo mėnesį. Pagal Lietuvos ir Danijos vyriausybių susitarimą, už lietuvių mokslus moka Danijos vyriausybė. Be to studentai akademijoje gauna maistą, aprangą ir jiems mokama stipendija. Keliones į Daniją, atostogų ir sveikatos draudimo išlaidas dengia Lietuvos krašto apsaugos ministerija. Mokslas lietuvaičiams užtrunka šešerius metus.

Rugpjūčio 14 d. dar du Lietuvos karinių jūrų pajėgų kariai davė priesaiką ir mėnesio gale išvyksta į Danijos jūrų akademiją. Atranka yra nepaprastai griežta ir sudėtinga. Į vieną studijų vietą paprastai pretenduoja apie šimtas jaunuolių iš visos Lietuvos. Abu jaunuoliai vidurines mokyklas baigė vidutiniškai, tačiau ne tas lemia kas vyks studijuoti. Reikia labai gerai mokėti anglų kalbą, matematiką ir fiziką, būti sveikam ir fiziškai stipriam bei patvariam. Jaunuoliai turi būti nevedę, iki 23 metų amžiaus. Jaunuoliai pasirašo sutartį, kad baigę studijas sugrįš į Lietuvą ir tarnaus Lietuvos kariuomenės daliniuose (nebūtinai karinėse jūrų pajėgose) ne mažiau kaip 6 metus.

Be karinės specialybės, baigę studijas jaunuoliai įgyja ir civilines programuotojų specialybes. Tačiau pasitraukti į civilinę profesiją sunku. Sulaužius sutartį, ar nebaigus studijų, jaunuoliai turi atsiteisti už išleistas lėšas, kas sudaro apie keliasdešimt tūkstančių litų.

Vokietijos finansų ministras Vilniuje

Pirmą kartą į Vilnių atvyko Vokietijos finansų ministras. Daug vilčių turėję Lietuvos pareigūnai nusivylė, kad jis neatvežė maišus pinigų, nedavė Lietuvai pažadų, net nei patarimų. Atrodo, jog jis žinojo, kad lietuvaičiai patarimų nemėgsta, o dovanas reikia palikti nepastebimai.

Vokietijos finansų ministras Hans Eichel su vienos dienos vizitu atvyko į Vilnių rugpjūčio 14 dieną. Jis spėjo susitikti su visais aukščiausiais Lietuvos pareigūnais, išskyrus Seimo pirmininką Artūrą Paulauską, kuris buvo išvykęs iš Lietuvos. Visi Lietuvos pareigūnai susitikę su H.Eichel, mėgino pristatyti Lietuvos problemas ir tikėjosi iš finansų ministro išgirsti finansinių sprendimų.

Nukelta į 2 psl.

Trumpai iš visur

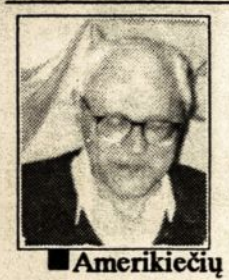

Vytautas Patašius

■Amerikiečių – mongolų jungtinės archeologinės ekspedicijos vadovai tariasi suradę 1227 metais mirusio pasaulinio užkariautojo Džengiskano kapą. Jis rastas apie 320 km. į šiaurės rytus nuo Mongolijos sostinės Ulan Bator, nepertoliausiai nuo Džengiskano gimtinės. Ekspedicija dar laukia iš Mongolijos vyriausybės oficialaus leidimo pradėti tyrinėti surastus kapus.

■Rytų Timoras baigia pasiruošimus pirmiems rinkimams savo istorijoje. Rugpjūčio 30 d. balsavimu bus išrinktas parlamentas iš 88 narių, kuriam patikėtas naujosios valstybės konstitucijos paruošimas. Ilgai atsisakinėjęs, populiarusis timoriečių lyderis Xanana Gusmao sutiko kandidatuoti į valstybės prezidentus, bet su sąlyga, kad rugpjūčio 30 d. rinkimai praeitų taikingai, be smurto.

■ Afganistano Taliban vyriausybė vis dar kalina suimtus humanitarinės pagalbos darbuotojus, apkaltintus krikščionybės skelbimu musulmonams. Vienu metu Taliban davė vilties, kad suimtieji bus tik nominaliai nubausti ir tada ištremti iš krašto. Užsienio konsulai gavo vizas atvykti į Afganistaną rūpintis suimtaisiais. Dabar Taliban pakeitė liniją. Konsulams nebus leista pasimatyti su suimtaisiais, kol nepasibaigs jų tardymas. Konsulai turi grįžti atgal į Pakistaną, nepratęsus jų vizų terminų. Suimtųjų tarpe yra du australai, vyras ir moteris. Jiems vis dar gresia mirties bausmė.

■Makedonijos vyriausybei pasirašius paliaubų sutartį su albanų mažumos lyderiais, planuojama NATO pajėgų misija į Makedoniją surinkti ginklus iš sukilėlių. Misijai vadovaus generolas majoras Gunnar Lange, kuris savo žinioje turės 3500 karių. Generolas Lange pabrėžė, kad jo kariai surinks tik savanoriškai atiduodamus ginklus. Jie tai atliks tik jei nebus susidūrimų tarp sukilėlių ir Makedonijos kariuomenės.

■ Į Makedoniją rugpjūčio 19 d. atvyko pirmieji 350 karių misijos paruošiamiesiems darbams.

■ Vatikano 12 asmenų komisija, tyrinėjusi motinos Teresės gyvenimą ir darbus nuo 1999 metų, užbaigė liudininkų apklausinėjimą Kalkutoje. Kalkutos arkivyskupo Henry D'Souza tvirtinimu, nustatytas bent vienas autentiškas stebuklas, prašant motinos Teresės užtarimo, įvykęs rugsėjo 5 d, 1999 metais per jos mirties metines. Komisija rekomenduoja jos paskelbimą palaimintąja.

■ Rugpjūčio 19 d. baigėsi Pietų Pacifiko forumas, vykęs Nauru saloje. Australija buvo viena iš 16 forumo dalyvių. Forumo narės aštriai kritikavo JAV politiką, atsimetant nuo Kyoto susitarimo dėl klimato pasikeitimo. Australijai pasisekė šiek tiek sušvelninti forumo priimtą rezoliuciją šiuo klausimu. Kelios Pietų Pacifiko valstybės būkštauja, kad jos bus visiškai kylančio vandens apsemtos, jei nebus sustabdytas "Šiltadaržio efektas". Australija irgi susilaukė kritikos.

■Rugpjūčio 18 d. SBS-TV vokiečių žinių laida perdavė reportažą apie vokiečių ūkininkų perkamą žemę Lietuvoje, mokant tik vieną dešimtąją kainos, kurią reikėtų mokėti žemę perkant Vokietijoje.

■ Vienas vokietis ūkininkas pasakojo, kad jaučiasi labai patenkintas nusipirkęs 1400 ha žemės Lietuvoje. Laukai apsėti vietinių grūdų kviečiais, kurių jis negalės eksportuoti į Vokietiją dėl nepakankamos kokybės. Juos teks parduoti vietoje, Lietuvoje. Tačiau sekančiai sėjai jis naudos Vokietijai tinkamos rūšies kviečių grūdus.

Šoka Žydrūnas Pocius iš Lietuvos ir australė Nicole Kratochvil.
Ramonos Ratas-Zakarevičienės nuotr.

Klaipėdos "Žuvėdros" šokėjas šoks Sydnėjaus lietuviams

Pagarsėjusio Klaipėdos "Žuvėdros" šokių ansamblio šokėjas, Žydrūnas Pocius, lankosi Sydnėjuje ir sutiko pademonstruoti sportinių šokių meną Sydnėjaus lietuviams.

Žydrūnas yra 24 m. Gimė ir augo Klaipėdoje ir nuo 6m. jau šoko su "Žuvėdros" kolektyvu. Šokio srityje turi daug pasiekimų: tarp jų Lietuvos respublikos čempionas, Atviro Pasaulio čempionato Paryžiuje 3-ios vietos laimėtojas, Europos bei Pasaulio sportinių šokių ansamblių vice čempionas. Pagrin-diniai treneriai buvo profesoriai S. ir R. Idzelevičiai iš Klaipėdos Universiteto,turintys savo šokių studiją - klubą "Tango".Žydrūno treniruotos šokių poros jau dalyvavo tarptautiniuose A klasės čempionatuose.

Žydrūno sydnėjiškė šokių partnerė, Nicole Kratochvil, šoka nuo 3 metų. Pradėjo baletą, vėliau tęsė šokį su ste-pavimu, džiazu, ispanų šokiais, moderniais šokiais ir "ballroom". Šoko su "Johnny Young Talent Time Team" Brisbanėje (Expo'88), šoko Sydnėjaus Olimpiados uždarymo ceremonijoje. Nicole baigė biologijos mokslus, o dabar gilina studijas University of Technology Sydney, biznio srityje, buhalterijos ir rinkodaros specialybėse.

Lietuvos Baleto Bičiuliai (FLB) Sydnėjuje ruošia linksmą ir įdomią šokių popietę Sydnėjaus Lietuvių klube.Bus linksma programa su įvairiais šokiais - valsu, tango, fokstrotu, kvikstepu, samba, rumba, cha-cha, džaivu...

Šokių popietė įvyks Sydnėjaus Lietuvių klube, sekmadienį, rugsėjo 9 d., 3 val. p.p.

Maloniai kviečiame visus atsilankyti, pasilinksminti, padraugauti ir pasigėrėti mūsų svečio meistriškumu.

Auka $5. Dėl informacijos skambinti **Ramonai - 9875, 2641**

Lietuvos įvykių apžvalga

Atkelta iš 1 psl.

Prezidentas Valdas Adamkus ir Ministras Pirmininkas Algirdas Brazauskas užsiminė apie Ignalinos elektrinės uždarymo problemas ir išreiškė viltį, kad Vokietija ir toliau padės Lietuvai vykdyti savo įsipareigojimus. Prezidentas išreiškė mintį, kad Vokietijos patirtis būtų naudinga stiprinant Lietuvos valstybės administracinius sugebėjimus. H.Eichel pritarė, kad Ignalinos uždarymas yra didelė Lietuvos ekonominė problema, bet patarimų nedavė ir pareiškė, kad *"Vakaruose Ignalinos elektrinės uždarymas labiau siejamas su žmonių saugumu, o ne ekonomika"*.

Po susitikimo su H.Eichel, Lietuvos finansų ministrė Dalia Grybauskaitė pareiškė, kad ji iš Eichel gavo naudingos informacijos, kaip įveikti ekonominį sukrėtimą, Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą. Į tokį D.Grybauskaitės pareiškimą H.Eichel labai jautriai reagavo: *"Ne tokiu tikslu atvykau į Lietuvą. Ne dėl patarimų aš čia. Tiesiog susipažinau su šalies ekonominiais rodikliais. Manau, kad reikia skatinti investiciją Lietuvoje, šalį būtina padaryti patrauklesne užsienio kapitalui."*

Susitikime su Lietuvos Ūkio ministru Petru Pačėsa, H.Eichel leido suprasti, jog dvi Vokietijos bendrovės suinteresuotos investuoti Lietuvoje. Tai dujų koncernas "Ruhrgas" siekiantis įsigyti Lietuvos Dujų akcijų ir "Nord/LB", pareiškęs norą pirkti "Žemės Ūkio banką". Iki šio laiko Vokietijos investicijos Lietuvoje tik ketvirtoje vietoje po Švedijos, Danijos ir JAV.

Atrodo, jog aukšti šalių pareigūnai atvyksta į Lietuvą susipažinti su Lietuvos pareigūnais, kad susidarytų tikslią nuomonę apie investicijų galimybes čia. Manoma, kad ateityje tokių vizitų padaugės – ieškos investicijoms naujų galimybių.

Prasidėjo žemės ūkio banko privatizavimas

Lietuvos vyriausybė jau patvirtino Lietuvos Žemės Ūkio banko (LŽŪB) privatizavimo programą. Parduodamas Kontrolinis akcijų paketas – 76.01 proc. banko akcijų. Skelbimai turėjo būti "Financial Times", Valstybės Turto Fondo (VTF) tinklapyje, be to pranešimai elektroniniu paštu išsiųsti užsienio šalių ambasadoms Vilniuje, įvairiems VTF konsultantams. Viešo LŽŪB pardavimo konkurso dokumentų rinkinys, kainuojantis 5,000 litų, pardavinėjamas tiems potencialiems pirkėjams, kurie įrodys, jog atitinka kvalifikacinius kriterijus.

Potencialūs pirkėjai turi turėti ne žemesnį nei "Finch" BBB kredito reitingą arba jį atitinkantį kitos tarptautinės reitingų agentūros įvertinimą. Pirkėjo akcininkų nuosavybė turi būti ne mažesnė kaip 150 mln. dolerių. Jei pirkėjas ne bankas, o kita finansų institucija, ji turi turėti bent 10 metų bankininkystės patirties. Jei pirkėjas yra konsorciumas, jo lyderis turi atitikti minėtus kriterijus ir turėti ne mažiau kaip 70 proc. balsų. Ateityje Konsorciumo atstovavimo teisė negalės būti perleista trečiam asmeniui be Lietuvos Vyriausybės sutikimo. Šis privalumas užkerta kelią vėliau parduoti ar perleisti finansiniai silpnai bendrovei, kuri galėtų pasiųsti banką į bankrotą.

Likusius 30 proc. banko akcijų gali įsigyti asmenys, bendrovės bei smulkesni bankai. Ir čia bus vyriausybės kontrolė, kad visų 30 proc. akcijų nesupirktų finansiniai silpna bendrovė.

Šiuo metu LŽŪB dirba 1677 darbuotojai. Kad apsaugoti bent dalį jų, pirkėjas metus turės išsaugoti ne mažiau kaip 75 proc. darbo vietų.

Potencialių pirkėjų dokumentai bus priimami nuo rugsėjo 13 iki spalio 3-čios dienos.

Naujos vyriausybės politiniai ženklai

Jau praėjo daugiau nei mėnuo, kaip dirba Algirdo Brazausko vadovaujama socialdemokratų (buv. LDDP) ir socialliberalų vyriausybė. Didelių nukrypimų nuo ankstesnių vyriausybių veiklos krypties nesimato, net ir nežadama daryti. Šių metų biudžeto pagrindai buvo padėti dar konservatoriaus Andriaus Kubiliaus laikais, suderinant su Tarptautiniu Valiutos Fondu ir kitomis finansinėmis institucijomis.

Vos perėmus vyriausybę, Min. Pirm. Algirdas Brazauskas ir Seimo Pirm. Artūras Paulauskas lankėsi Briuselyje ir Washingtone kur užtikrino, kad Lietuvos tikslas lieka tas pats – kiek galima greičiau įstoti į NATO ir Europos Sąjungą. Tokiu būdu Lietuvos vyriausybės veiklą šiandien stebi abi šios organizacijos, o taip pat Pasaulinis bankas. Tačiau tai nereiškia, kad Lietuvos vyriausybė negali savistoviai veikti. Pagerinimai visose srityse yra Lietuvos vyriausybės prerogatyva ir privalumas.

Premjeras A. Brazauskas lankėsi pas Prezidentą ir aptarė ateinančių metų biudžeto sudarymą. Jis skundėsi, kad šių metų biudžetas sudarytas blogai – nėra iš kur paimti pinigų. Tiesa, rinkiminėse agitacijose buvo prižadėta daug, bet ar tai buvo realu? Tarptautinių santykių ir politikos mokslo instituto (TSPMI) direktoriaus Raimundo Lopatos teigimu, A. Brazausko vadovaujama vyriausybė negali išsivaduoti iš rusiškos kultūros: *"Ieškoma kaltų, tačiau ką daryti – nesiūloma."*

Finansų analitikė Margarita Starkevičiūtė pasigenda kalbų apie ryžtingesnę finansų sistemos pertvarką. *"Kalbama tik apie neapmokestinimo minimumo didinimą, bet reikėtų galvoti apie rimtesnę finansų reformą. Mokesčių reforma anksčiau jau buvo parengta, ją, aišku, reikėtų tobulinti, tačiau kiek girdžiu, jos vystyti išvis nesirengiama"*, teigė M. Starkevičiūtė. Šiuo metu mokesčių reforma yra būtina, auga ekonomika. Nesumažinus mokesčių, biudžete daugiau pinigų neatsiras. Analitikė kritikuoja ir nuosprendį tęsti rublinių indėlių grąžinimą, ypač stambiomis sumomis. Tai pakenks Lietuvos ekonomikai.

Nėra abejonės, kad sudarant ateinančių metų biudžetą, reikės jį derinti su TVF, Europos Sąjunga ir Pasaulio banku.

Spaudai paruošė Anskis Reisigys

Kaukių spektaklis

Liuda Apynytė-Popenhagen Kaukių spektaklyje.

Teatro profesionalai ir mėgėjai neseniai turėjo gerą progą pamatyti Ron ir Liudos Apinytės-Popenhagen kaukių seminare pasiektus dalyvių rezultatus. Gaila visgi, kad retai matome kaukių spektaklius (Mask Theatre) Sydnėjuje. Skirtingos renginio scenos liudijo apie savaitę trukusį intensyvų darbą su visos galvos, ar veido bruožų ar tik akių kaukėmis. Be to seminare buvo dėstoma vaidyba ir judesių koordinacija, siužetų kūryba, kaukių istorija, jų paskirtis, techniški aspektai. Seminaro vedėjas Ron gyvai apibūdino ir supažindino publiką su kaukių savitumais, skirtumais ir visom kaukėm bendru bruožu: noru užmaskuoti asmenybę ir perimti, įkūnyti kitą asmenybę – žmogiškoje, gyvulinėje, demoniškoje ar kitoje formoje.

Prieš apibūdinant spektaklį, meskim nors trumpą žvilgsnį į kaukių paskirties istorinę raidą. Jau akmens amžiuje būta piešinių su gyvulinėm kaukėm. Tokių piešinių yra rasta *Trois frères* oloje Prancūzijoje. Vėliau atsirado ir paukščių, demonų, velnių ir kitos kaukės. Jos tebenaudojamos iki šių laikų visų žemynų tautose įvairių švenčių ar apeigų progomis. Perdaug nesileidžiant į detales, reikėtų nors keliais žodžiais apibrėžti kaukių paskirtį. John W. Nunley ir Cara McCarty knygoje "Masks and Faces of Culture" apibūdinti šie kaukių kriterijai:

*Kaukių proistorija ir jų versmės (toteminės, simbolinės, senolių kulto, religinės, dvasinės apeigos);

*Gyvenimo ciklo apeigos ir folklorinės tautų tradicijos (gimimo, brendimo, mirties ir vaisingumo apeigos);

*Gamtos sezonų apeigos;

*Kaukės teatre;

*Maskaradai;

Seminaro studentų pasirodyme, Ron ir Liuda apsiribojo paaiškinimais apie Europos kraštų, jų tarpe ir lietuviškų velnių kaukes, ir suvaidintomis – sušoktomis, ir paukščių bei gyvulių garsų pamėgdžiotomis scenomis minimalistinių dekoracijų fone. Vienoje ir kitoje scenos pusėje tebuvo du juodi perdarai. Tai ir visos dekoracijos. Betgi, toks scenos ploto apipavidalinimas, kaip tik išryškino aktorių meistriškumą, jų įsigytą svarbią kvėpavimo techniką, kuri padeda koordinuoti kelių kaukėtų aktorių pauzavimą ir veiksmo vystymą scenoje. Aktoriams užsidėjus didelių mątmenų kaukę yra nelengva apvaldyti aplinkos erdvę, tempą ir ritmą.

Publiką stebino :

*Venecijos karnavalo kaukių žaismas ir jų apdarais – plačiabrylė juoda skrybėlė ir skraistė bei baltutėlės *lervės* (larval) maskės be burnos, idant linksmintojai ir besilinksminanti publika galėtų pasimėgauti tauriais gėrimais. Kokie tie venecijiečiai romantikai ir drauge realistai!

*abstrakčių, architektūrinės formos kaukių "pokalbis" – aktorių išvystyta analitinės intrigos vaidyba (t.y. suskaidyta į sudėtines dalis), buvo labai netikėtas ir nematytas spektaklis;

*Basel/Šveicarijoje naudojamos baltos *lervės* (larval) kaukės karnavalo metu. Jos buvo įdomios tuo, kad būgninkų kaukės buvo be, o fleitininkų su burna. Tad vienų veikėjų veido išraiškų statiškumas gerai kontrastavo su kitų dinamiškumu;

*dviejų gatvės šlavėjų miniatiūrinė scena ir jų kova su įsivaizduotom "šoblėmis" – šluotomis patraukė žiūrovų dėmesį preciziškai ir vienodai išvystytu smūgių ritmu;

*Jaunos merginos ir jaunuolio susitikimas sukėlė gardaus juoko. Jų didokos geltonos kaukės užmaskavo veido bruožus. O kaukių sutingusią, nesikeičiančią veido išraišką reikėjo nugalėti artistinės jėgos ir kūno judesių virtuoziškumu. Publikai įsiminė jaunoji aktorė, kurios rankų, kojų bei pirštų ir kūno pozų technika taip suvaidino vaidmenį, kad jai pavyko be žodžių ir su sustingusios išraiškos kauke, puikiai suvaidinti gundytojos rolę;

*Stebino ir labai puošnios, pusės veido kaukės, kurių šaknys glūdi commedia dell'arte tradicijoje. Kaip jau anksčiau minėta, pusės veido kaukės – maskės įgalina aktorius lėtai arba greitai keisti jausmų išraišką ir tuo pačiu praplečia jų rolės išraiškos galimybes. Žiūrovai netgi pamiršta, kad viršutinė aktoriaus veido dalis yra statiška, nesikeičianti. Kaip pavyzdį verta pacituoti dviejų paukščių scenelė, kuri sužibėjo kaip deimančiukas. Vienas paukštis buvo išdidus, puošnus ir balsingas (aktorės malonaus tembro balsas vykusiai pamėgdžiojo paukščių giesmes), o kitas buvo menkutėlis, niekuo neišsiskiriantis, beveik bebalsis paukštelis, kuris tačiau nenusileido ir "narsiai" gynė savo poziciją. Sakytumei "paukštiška" Dovydo ir Galijoto kova.

Spektaklio gale seminaro dėstytojai Ron ir Liuda Popenhagen suvaidino kelias scenas, kuriose atsivėrė jų techniškas meistriškumas ir lakios vaizduotės kūrybingumas. Ron suvaidino savo senelį greit keisdamas žestus, balso tembrą ir palydėdamas veiksmus tai skardžiu juoku, tai nuostabos ir smalsumo iliuzijomis vien tik savo kūno pozicijų kaita. Jis tai įtikinančiai vaidino, kad jo senelis tapo tipiškų senelių manierizmų sintezė. Liuda apdovanojo publiką kaimo bobutės – plepūnėlės, melodramiškos raganėlės įvaizdžiais. Jos šokėjiškai išmankštintas kūnas pakluso kiekvienam komplikuotesniam judesiui, o lietuviškos "šnekos " balso moduliacijos, nors suprastos tik kelių žiūrovų, prajuokino publiką. Kitakalbiai juokėsi, nes Liuda sugebėjo perduoti savo rolės esmę – nuostabą, pasitenkinimą ir pasigardžiavimą savo sukurtu "eleksyru".

Nors Ron Popenhagen pats kuria kaukes, tačiau tradicines europietiškas kaukes, kaip ir maestro Lecoq bei kitų kaukininkų įtaką jis nenuneigia. Tačiau, jei impulsas ir ateina iš kitur matytų kaukių, jos pereina per Ron kūrybišką "vidinę akį" ir įgauna savitų bruožų jo režisuotoje scenoje. Taip atsitiko ir su lietuviškomis velnių kaukėmis. Ron sukūrė netikėtą priešpriešą: velniai juk tradiciniai yra blogio, gundytojo simbolis arba net pajuokos objektas. O publika pamatė velnių šeimą: tėvus ir du vaikus visai kitaip, kaip ji tikėjosi pamačiusi lietuviškam folklorui tipingas velnių kaukes. Tėvai – velniai rūpestingai prižiūrėjo ir žaidė su savo vaikais – velniukščiais gražiame paplūdimyje.

Kurdamas kaukes Ron turi išspręsti ir kitą svarbią dilemą: kaip sugyvinti statišką kaukės – maskės išraišką, kad aktorius galėtų inscenizuoti gyvą būtybę ar tipišką simbolį. Šio tikslo siekiant reikia parinkti atitinkamus judesius, įsisąmoninti įvairių tipų, gyvūnų, paukščių, ar simbolinių antgamtinių būtybių esminius, būdingus bruožus. Tada aktorius gali savo asmenybę nustelbti ir suvaidinti kitą sceną. Pasiekti tokį meistriškumą, reikia nemažai discipilinuoto darbo, koncentracijos ir įžvalgumo pasirinktam vaidmeniui. Tada kaukės pagalba galima pereiti iš vienos psichinės ir fizinės būklės į kitą. Sein und Schein principas galioja ir kaukių spektakliuose.

Matyto seminaro renginyje, nemažai pastangų įdėjo choreografai ir režisieriai. Be jų seminaro lankytojų sukurti vaidmenys nebūtų buvę sėkmingi. Tiesa, įtampos išlaikymas absoliučioje tyloje ir greitų bei lėtų, kartais visai nežymių judesių kaita yra, be abejonės, seminaro dalyvių pasiekimai ir talentingų dėstytojų mokėjimas perduoti šio meno esmę. Harmoningas mokinių ir pedagogų bendradarbiavimas savaitės bėgyje, atnešė publiką patenkinančių rezultatų.

❑

Isolda Poželaitė – Davis, AM

Jaunimo koncertas Adelaidėje

Š. m. birželio 3 d. Jaunimo koncertas sutapo su Sekminėmis. Prieš Mišias Adelaidės Ateitininkai bažnyčioje paruošė susikaupimo valandėlę ir prie išstatyto švč. Sakramento meldėsi į šv. Dvasią. Tai švelnus ir pakilus a-kų įnašas Sekminių atšventime parapijoje: o popiet salėje – gabių jaunuolių pasirodymas. Tik gaila, kad susidėjus aplinkybėms nebuvo įmanoma išvengti "susidūrimo" su kitu renginiu; mat tą pačią dieną Lietuvių namuose vyko Vyčio klubo sportininkams lėšatelkis. Ir visgi, prie ateitininkų, tėvelių, senelių ir tetų dar prisidėjo jaunimo gabumus gerbiančiųjų būrelis. Susidarė apie šešiasdešimt žiūrovų.

Koncertinė programa susidėjo iš įžangos, kun. Juozo Petraičio, MIC, maldos, prisimenant Birželio trėmimų aukas, keturiolikos išėjimu į sceną, bei pravedėjų užbaigos ir padėkos žodžių. Žemiau pateikiama koncerto programa.

1. Jaunutė sav. mokyklos mokinukė Vaiva Kubiliūtė paruošė šokį mažametėms - sesutei Linai, Rasai Bakutytei, Lanai Bourke ir pati šoko.

2. Kosto Kubilinsko deklamacija "Gyvenom tėviškėlėj", Prano Pusdešrio; Kostukas deklamavo, tarsi su mumis kalbėdamasis.

3. Max Sankauskas pagrojo saksofonu. Malonus įnašas į smuikininkų ir pianistų gretas.

4. Eglė Januškevičiūtė padeklamavo Vytės Nemunėlio "Trys pieštukai".

5. Saba Sankauskaitė šoko "Jazz". Grakšti, lanksti ir ritminga jaunuolė. Tikrai galinti ir australų scenoje dirbti.

6. Lina Kubiliūtė ne tik deklamavo Vytės Nemunėlio "R ir O" , bet tas raides jos ūgio juodlentėje parašė.

7. Ramunė Fieldhouse suchoreografavo "Čigonų šokį", kurio pagrindinę, vyrišką dalį gan audringai sušoko sūnelis Neris ir Aidan Varnas, o dukra Saulutė buvo spalvinga moteriškąja tarpininke.

8. Vaiva Kubiliūtė padeklamavo Vytės Nemunėlio "Lyk, lietuti".

9. Rimantas Kubilius skaitė Vytės Nemunėlio "Kaminkrėtys"; matosi, kad deklamacijoje bus varžovas dėdei Sietynui!

10. Netikėtumas: dvi airiškai apsirengusios mergaitės pašoko du airių šokius. Juos paruošė Hanna MacFarlane ir pati su Nadine Jansma šoko.

Kažin ar airiai turi brandos amžiaus šokėjus?

11. Saba Sankauskaitė puikiai pagrojo fleita; ir taip fleita ir muzikės Nemiros Stapleton akompanavimas pianinu derinosi, lyg tikrai jos būtų buvusios senos profesionalės scenoje.

12. Vidas Kubilius deklamavo Balio Sruogos "Gedimino sapnas". Klausytojų buvo ilgu plojimu įvertintas.

13. Darius Kubilius, akompanuojant Nemirai Stapleton puikiai pagrojo smuiku, atrodo, išreikšdamas viską, ką kompozitorius kūrinyje buvo sudėjęs. Gaila, kad tik vienąkart išėjo į sceną.

14. Aurelija Stapleton, Nemiros duktė, skaitė Pauliaus Jurkaus "Legenda" . Jaunuolė turi labai gerą lietuvišką tarseną. Ji neseniai grįžo po šešetos mėnesių mokymosi Lietuvoje.

Programos pranešėjos ir sujungėjos buvo Vilija Sabeckytė ir Laima Kubiliūtė. Rodos, dar taip neseniai buvo mažytėmis deklamatorėmis, o štai šiandien, jau išplaukia patraukliomis ir gabiomis pranešėjomis ir programos jungėjomis. Sveikiname Viliją ir Laimą su visuomenišku augimu!

Ateitininkų vardu ponia Stapleton lietuviškai ir angliškai padėkojo programos dalyviams ir žiūrovams. Koncertas užbaigtas kun. J. Petraičio, MIC, malda ir Tautos himnu.

Niekas neskubėjo namo. Salėje viešpatavo Sekminių ir Jaunimo dvasia ir visi jautėmės turį kažką malonaus vieni kitiems pasakyti. Visi džiaugėmės šeimiška nuotaika; net vaišinamas jaunimas nepamiršo juo mylinčiųjų.

Elena Lomsargienė

DAUG SUŽINOSI SKAITYDAMAS "MŪSŲ PASTOGĘ"

Mūsų Pastogė Nr. 34.2001.08.27, psl. 3

Atostogos Lietuvoje

Jūros šventė Klaipėdoje

Liepos 29 dieną šiame Lietuvos uostamiestyje pasibaigė viena didžiausių švenčių Lietuvoje – Jūros šventė. Ji tęsėsi ten visą savaitę. Tai buvo ypatingai gražiai ir gerai suorganizuota šventė, ypatingą dėmesį atkreipiant į vaikus, kuriems buvo įrengta "Jūros alėja" ir čia jie krykštavo visą savaitę. Šventės metu miestą aplankė virš 1 milijono svečių. Oras pasitaikė labai gražus, tikrai australiškas, tad alus buvo ypatingai populiarus, o puslitris kainavo tarp 3 ir 5 litų. Didelių nesusipratimų nebuvo, nes ir policija dirbo keliomis pamainomis ir tvarka buvo gera. Kiekvieną vakarą vyko įvairūs koncertai, o ypatingą pasisekimą turėjo džiazas. Labai plačiai šioje šventėje dalyvavo ir menininkai. Į šventę buvo atplukdytas didžiulis 22,14 metrų ilgio ir 1,89 metrų pločio laivas, kuriame net septynias dienas ir naktis tapė uostamiesčio dailininkai. Tačiau didžiausia problema šventės metu, kaip ir daugelyje vietų Lietuvoje – tualetų stoka ir nelegali prekyba.

Visos miesto kavinės ir restoranai buvo specialiai pasiruošę. Jau prieš šventės pradžią mums gerai pažįstama, mūsų Sydnėjaus lietuvių draugė, gražiosios "Būrų užeigos" savininkė Darija su savo vyru ir pagalbininkais, lauke pastatė daug staliukų su kėdėmis ir lietsargiais, buvo pasiruošę sutikti svečius. O "Būrų užeiga" tikrai labai gražus ir puikus restoranas – kavinė. Čia yra trys aukštai, papuošti gražiais, senoviniais baldais ir kitais senoviniais pagražinimais, primenančiais senuosius šios šalies gyventojus – būrus. Maistas – tikrai labai skanus, bet taip vaišinga Darija negali pamiršti gražiosios Australijos ir tų malonių dienų, praleistų olimpiados metu Sydnėjuje. Džiaugiausi ir aš, būdamas jos ir jos šeimos svečiu.

Neringa

Jeigu Klaipėdoje ir dabar, kone visą laiką tokiam ne tik gražiam, bet ir karštam orui esant (30 – 35 laipsn.), Palangoj ir Šventojoj poilsiauja ir vasara džiaugiasi labai daug vasarotojų, tai nuo jų neatsilieka ir Neringa. Skirtumas tik tas, kad čia didesnė ramybė, daugiau šeimų ir nėra to triukšmo, kuris yra Palangoje, ypatingai Basanavičiaus gatvėj. Neringa yra įtraukta į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą, kaip unikalus kraštovaizdžio objektas ir visai Kuršių Nerijai yra suteiktas *Mėlynosios vėliavos* pažymėjimas. Neringos paplūdimiai yra įtraukti į Europos ekologiškai švarių paplūdimių sąrašą. Čia yra ne tik švariausia, bet ir saugiausia vieta Lietuvoje atostogauti. Nidoje gyvena 1 700 žmonių, o šiuo metu čia lankosi per 10.000 svečių. Nusikaltimų čia pasitaiko labai mažai. Visoje Neringoje yra apie 100 poilsio namų, nakvynė vasarą nakčiai kainuoja nuo 15 iki kelių šimtų litų. Vasarotojai čia gali tikrai ramiai pailsėti, muzika kavinėse negarsi. Apie 11 val. vakaro prasideda naktinis gyvenimas. Jaunimas pradeda eiti į prieplaukoje vykstančią diskoteką, kuri prasideda tik vidurnaktyje. Čia grojama praėjusių dešimtmečių muzika ir rodomas erotinis šou. Lyginant striptizą su matytu sostinėje, jis yra gal kiek prastesnis. Šiaip jaunimas naktimis mėgsta rinktis kopose.

Labai daug į Nidą atvyksta vokiečių, jie mėgsta gyventi privačiuose namuose.

Važinėdamas po visą Lietuvą, priešingai nei Australijoje, čia beveik nemačiau laukuose avių, tačiau labai nustebau Neringoje, kurioje beveik visai nėra žemės ūkio, pamatęs virš tuzino bėgančių avių, kurių savininkė yra prieš 12 metų iš Rusijos atvykusi, Preiloje gimusi rusė.

Labai buvo malonu svečiuotis Rimo Dargio, Klaipėdos jachtklubo prezidento ir buvusio jachtos "Lietuva" šturmano, tada plaukusio apie pasaulį ir viešėjusio Sydnėjuje, draugystėje.

Pabėgėliai Lietuvoje

Besisvečiuojant Jonavoje, pas neseniai Australijoje viešėjusio Kauno "Kamertono" dainininkę ir mano buvusios Kauno IV gimnazijos muzikos mokytoją Editą Snarskaitę ir jos šeimą, jos pasiūlymu aplankiau garsią Lietuvoje Ruklos pabėgėlių stovyklą. Daugiausia į Lietuvą atvyksta karo pabėgėlių iš Čečėnijos. Šio krašto pabėgėliai į Lietuvą pradėjo važiuoti maždaug prieš 1 – 1,5 metų. Važiuodami iš Rusijos į Kaliningradą ar kitur, jie pabėga iš traukinio, eina tiesiai į policiją ir prašo politinio prieglobsčio. Jie, kaip ir kiti užsieniečiai, yra vežami į Pabradės registracijos centrą, o vėliau į Ruklos stovyklą. Čia jie skirstomi pagal pilietybę ir tautybę. Tiek Pabradėje, tiek ir Rukloje jie turi švarius butus ar kambarius, medicinos priežiūrą ir kita. Tačiau, kaip sakė stovyklos viršininkė, jie skundžiasi kuone viskuo: kodėl Lietuvos vyriausybė skirianti jiems mažai pinigų, nors po viso ir pilno išlaikymo jie kas mėnesį dar gauna po 130 litų, bet jie nori gauti po 1 500 litų. Labai nepagarbiai elgiasi su visais darbuotojais, vengia bet kokio darbo. Su čečėnais beveik nebendrauja kitų tautybių pabėgėliai, o čečėnų namuose visus darbus atlieka tik moterys, kai vyrai tik valgo, miega ir meldžiasi. Dauguma jų bando išvykti į kitus kraštus, nes jie manę, kad Lietuva yra turtingesnė ir juos daug geriau priims, o į Čečėniją grįžti nenori kol ten yra rusai. Į Lietuvą čečėnai, tikėdamiesi gero prieglobsčio vis dar atvyksta, tačiau apie Latviją ir Estiją jie nenori net pagalvoti, nes, sako, ten gyvena blogi žmonės ir jie jų nemėgsta.

Ruklos pastatai, kur seniau buvo didelė rusų karininkų apmokymo vietovė, daugumoje jau sutvarkyti ir dabar čia gyvena Lietuvos kariuomenės dalinys. Pačio dalinio aplinka ir pastatai jau labai gražiai sutvarkyti. Pabėgėlių namai yra švarūs ir paruošti gyvenimui, tačiau čia dar yra nemažai buvusių kareivinių pastatų su išdaužytais langais, sulaužytomis durimis ir labai reikalingi atnaujinimo, kas bus padaryta kai tik bus gauta lėšų, sakė šios stovyklos vadovas.

Kazino Lietuvoje

Nors azartinių lošimų įstatymas įsigaliojo jau nuo š.m. liepos 1 dienos, tačiau *kazino* lošimų namų durys atsidarys tik nuo rugsėjo 1 dienos. Gaila, bet tada aš jau būsiu Australijoje ir negalėsiu pamatyti kaip veikia oficialus *kazino* čia. Tačiau ir anksčiau, ir dabar man teko lankytis ir laimę pabandyti, taip vadinamuose pogrindiniuose *kazino*, kurių netgi po kelis yra Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, o gal dar ir kitur. Apie šiuos pogrindinius *kazino* namus žino visi ir tikrai žino net ir policija, tačiau jie veikė nieko nebijodami. Jau nuo rugsėjo 1 dienos, kai bus oficialūs, šie pogrindiniai lošimų namai tikrai turės užsidaryti. Labai neseniai Lietuvos Prezidentas Lošimų komisijos pirmininku paskyrė Australijos lietuviams gerai pažįstamą ir pas mus keletą kartų viešėjusį, buvusį Vidaus reikalų ministrą Česlovą Blažį. Jo pagrindinis darbas yra dabar surasti savo darbuotojus, išduoti leidimus, o vėliau tikrinti visą lošimų darbą. Į tą komisiją įeis po du asmenis, skirtus Prezidento, Ministro pirmininko ir Seimo pirmininko, taip kad visas šis darbas bus labai rimtai kontroliuojamas ir valstybės iždas bus papildytas keliolika milijonų litų. Jau dabar kuris laikas kaip instruktoriai, atvykę iš Maskvos mokina *kazino krupje* darbo paslapčių. Kandidatai turi padoriai atrodyti, nerūkyti, neturėti psichikos sutrikimų ir būti malonaus būdo. Jie turi išlaikyti skaičiavimo testą ir rankų miklumo patikrinimą. Amžius - nuo 18 iki 30 metų, turi mokėti lietuvių, anglų ir rusų kalbas. Skirtumo tarp vyrų ir moterų nėra. Kaip sakė pirmininkas Č. Blažys, komisijos nariai galės lošti tik tikrindami tarnybines pareigas, o jis pats *kazino* nelošė, nors būdamas Australijoje Lietuvių namuose pabandė pokerio mašinas.

Atsidarius lošimo ir *kazino* namams, dabar turėtų ateiti eilė ir prostitucijos legalizavimui, nors kaip daugelis mano, šioje, taip vadinamoje Marijos žemėje, tas oficialiai dar negreit bus priimta, nors pogrindžio peteliškių yra visur ir visi apie tai gerai žino.

Pašto tarnyba

Kaip anksčiau buvęs Australijos pašto tarnautojas, domėjausi pašto darbu Lietuvoje, nes mano anksčiau siųstų kelių laiškų, sveikinimų giminės ir čia negavo. Nemažai žmonių gauna jau praplėštus laiškus, arba iš viso jų negauna. Kaip sakė man Kauno pašto viršininko padėjėja, apie tokius dalykus reikia tuojau pat pranešti ir bus daromi paieškojimai. Anksčiau pasitaikydavo vagysčių, bet dabar tai labai sumažėjo, nors viską patikrinti, ypatingai prieš didžiąsias šventes, yra neįmanoma. Visas pašto darbas dabar yra modernizuotas, turint modernią aparatūrą. Neseniai pradėjo siųsti iki šiol nebuvusias aerogramas, kurios kainuoja mažiau nei laiškas. Į Australiją, kaip sakė vadovė, laiškas oro paštu eina apie 10 dienų. Daug kas iš užsienio, taip pat ir iš Australijos siunčia laiškų vokuose pinigus, kas yra negalima, o rasti vokuose pinigai yra konfiskuojami.

J. P. Kedys populiarus Lietuvoje.

Australijoje žinomas visuomenininkas Jonas Petras Kedys jau ketvirtą kartą Lietuvoje parėmė sunkiai besiverčiančius lietuvius. Prieš kurį laiką jis buvo įsteigęs labdaros fondą "Talka lietuvių tautai" ir yra vienintelis šio fondo rėmėjas, nors prieš keletą metų spaudoje jis prašė ir kitų prisidėti, bet rėmėjų neatsirado. Tikrai gaila, kaip mūsų tautietis pasakė, kad valdžia neskiria dėmesio neturtingoms šeimoms.

Liepos 29 dieną J.P. Kedys įteikė pinigines pašalpas po 2000 litų šeimoms, auginančioms 10 ir daugiau vaikų. Miesto rotušėje, dalyvaujant miesto merui E. Tamašauskui, kun. R. Grigui ir kitiems svečiams, pašalpas įteikė pats J.P. Kedys. Jam nuoširdžią padėką išreiškė miesto meras ir Kvėdarnos miestelio merginos specialiai J.P. Kedžiui padainavusios kelias dainas. Kitais metais J.P. Kedžio piniginę paramą jau galės gauti ir 6-9 vaikus turinčios šeimos, o vėliau ir mažiau vaikų turinčios. ❑

Antanas Laukaitis

Kovo Baliaus Sydnėjuje atgarsiai

The Kovas Fun Night was held on Saturday 7 July, at the Sliteris residence. The night consisted of cheap drinks, food, prizes, a raffle, a floor show and other entertainment.

The floor show turned some heads as the beautiful Michael Wallis led the show with his charming and attractive back-up dancers Peter Andriejunas and Viktoras Sliteris Jnr. and handsome partner Merissa Vaiciurgis.

A fun night was had by all who attended, and a nice profit was made. I would like to thank all people who came to support the Sports Club as the night would not have been fun without you. I would also like to thank our Committee for organising the night, and a big thank you Viktoras & Juta for allowing us to use their home, it was greatly appreciated.

We hope to see you all at the Kovas "Night with the Stars" Ball which is to be held on the 22 September at the Lithuanian Club. There will be lots of fun & excitement, including fashion parade for the best dressed star, so bring the kids. We will also be presenting our annual awards for the basketballers. Until next time, look after yourself, and each another.

Viktoras Sliteris Jnr.
Treasurer Kovas Committee
2001

Algirdo Landsbergio dramų skaitymas Bankstowne

Visada yra malonu rašyti apie gerus ir gražius dalykus, apie mūsų kultūrininkų meniškus, literatūrai ir mūsų kultūrai reikšmingus parengimus, kurie kaip gyvosios lietuviškos dvasios kibirkštys pakursto ir atgaivina lietuvių tautiškumo židinį.

Toks naudingas literatūros formos kultūrinis parengimas buvo rugpjūčio 12 dieną Sydnėjaus lietuvių klubo bibliotekos bičiulių būrelio suruoštas dramaturgo Algirdo Landsbergio kūrybos skaitymas – iš penkių jo scenai skirtų veikalų ršytojos Elenos Jonaitienės ir Danutės Skorulienės sukurtas vienas skaitomas dramatinis spektaklis.

Algirdas Landsbergis dabar jau 77 metų amžiaus literatūros mokslininkas, profesorius, rašytojas – dramaturgas. Jo draminių veikalų garsas, kaip skardžiai skambančio varpo gaudimas, pasklido toli. Pasiekė ir Australiją. Pjesė "Vėjas gluosniuose" sėkmingai buvo suvaidinta Melbourne vienų Lietuvių Dienų metu. Dramą "Penki stulpai turgaus aikštėje" Strathfielde suvaidino baltai anglų kalba. Daug mūsiškių ją matė, ir jos įspūdis dar nėra išdilęs iki šiol.

Landsbergis, kaip rašytojas, išaugo išeivijoje. Literatūrologai teigia, kad jis buvęs to meto literatūroje *enfant terrible*, neigęs senas tradicijas ir ėjęs naujais pasaulio pažinimo keliais. Man jis atrodo visiškai jaukus, visiškai lietuviškas. Tokiam dramaturgui, kaip Landsbergis, yra neišvengiama būtinybė būti įaugusiam į tautos kultūrą, jausti jos istorinius lūžius, pralaimėjimus ir laimėjimus. Jo kūrybos šaknys kūrybos žiedus augina tik pasisemdamos savo jėgą iš tautos dvasios, jungiančios praeitį ir dabartį. Landsbergio dramos atrodo šiandieninės. Jų parašymo metu jose buvo paryškinamos tuometinės dabarties rūpesčiai ir problemos. Ir tas paryškinimas taip yra persunktas kūrybine jėga ir tiesa, kad jos turi nepraeinančią vertę.

Iš penkių veikalų – dramų ir komedijų – surišti vieną rišlų spektaklį nėra lengva. Landsbergio kūrybos pristatymo spektaklio kūrėjos gerai žinojo, kaip žodis skamba, parašytas tekste, ir kaip jis skamba, skaitomas scenoje. Jos sukūrė mūsuose iki šiol dar neišbandytą būdą tokiems skaitymams organizuoti. Pasižiūrėkime į sceną. Prie galinės sienos žemas stalelis. Jo abejose pusėse puslankiu sustatyta vienuolika kėdžių. Trys mikrofonai. Mažas ant žemojo stalelio, du aukšti puslankio sparnuose. Kairėje už kėdžių pianinas. Žiūrovų kėdės salėje taip pat sustatytos plačiu puslankiu, kad duotų teatro vaizdą. Prie žemojo stalelio atsisėdo spektaklio širdis, vadovė, sakytoja Elena Jonaitienė. Kėdes užėmė aktoriai – skaitovai ir skaitovės – Marina Osinaitė-Cox, Irena Dudaitienė, Sonata Jaraminienė, Onutė Maksvytienė, Liuda Apinytė-Popenhagen, Algis Bučinskas, Viktoras Ratkevičius, Kastytis Stašionis, dr. Antanas Šarkauskas, Jonas Šarkauskas ir Vytenis Šliogeris. Visi gražūs, talentingi žmonės, jau turintys scenos patyrimą.

Išklausėme sakytojos skaitomą įvadą. Tai trumpas enciklopedinis A. Landsbergio biografijos faktų ir jo veikalų, aprašytų lietuvių ir anglų kalbomis, pristatymas. Maždaug viskas, ką tokia proga galima apie dramų autorių pasakyti. Tada išgirdome pradinius spektaklio žodžius: "Pradedame su "Penkiais stulpais turgaus aikštėje". Sakytoja, kaip ir visose sekančiose dramose, papasakojo dramos turinį iki skaitovams numatytų tekstų. Aktoriai tada ėjo prie aukštų mikrofonų ir skaitė savo roles. Jie taip sukūrė gyvus veikalo dialogus. Po jų sakytoja tęsė veikalo eigos atpasakojimą toliau. Ir taip mes, besiklausantieji salėje, "Stulpuose" išgyvenome lietuvių partizanų herojiškumą ir meilės dramatinius vingius mirties pavojų šešėlyje; "Meilės mokykloje" grubų turto siekimą; "Vėjas gluosniuose" švento Kazimiero karo laukuose pasirodymo legendą; "Sudie, mano karaliau" pasenusio ir nusigyvenusio aktoriaus karjeros saulėlydį; "Paskutiniame piknike" senoviškos tradicijos atstovų susidūrimą su jokių tradicijų neturinčiu, bet turinčiu dvasiškio autoritetą, naujos tvarkos įvedėju.

Muzikinius intarpus tarp veikalų skambino dr. Ramutis Zakarevičius. Kęsto Ankaus valdomi mikrofonai veikė gerai. Bibliotekos bičiulių būrelio pirmininkė Martina Reisgienė padėkojo spektaklio atlikėjams. Buvo įteiktos gėlytės. Gyvos. Vazonėliuose.

Man čia tenka tik korespondento, ne aktorių rolių vertintojo rolė. Bet vis tik galiu paliudyti, kad skaitymuose buvo tikrai puikių įtampos žybtelėjimų. Publika gerai suprato dramų idėjas ir jų vertę, o taip pat pasidžiaugė aktorių tariamo gyvo kūrybinio žodžio maloniu skambėjimu.

Žmonės po visų apeigų greitai neišsiskirstė, nes kitame salės gale jų laukė kava ir pyragai. ❑

Apsilankymas NIDA teatre

Helmutas Bakaitis Shakespear'o dramoje "Titus Andronicus" **Bob Barker nuotr.**

Liepos 30 d. turėjome progos apsilankyti NIDA teatre, kur matėme Helmuto Bakaičio nepaprastai įdomiai pastatytą Shakespear'o dramą "Titus Andronicus".

Direktorius Helmutas Bakaitis pareiškė, kad tai pats pirmas Shakespear'o veikalas, skirtas tų laikų jaunimui, kuriame ir žudynės, ir seksas, ir meilės ilgesys. Helmutas tvirtina, kad šitai dramai pagrindą davė romėnų autoriaus Ovidijaus veikalas – "Metamorfozės" (Šeštoji knyga), kurioje Ovidijus aprašo Pendijono, Atėnų karaliaus dukters Filomenos išniekinimą ir jos kerštą.

"Karalius Pendijonas turėjo dvi dukteris, Filomeną ir Proknę. Proknė buvo Trasos (Thrace) karaliaus Terėjaus žmona ir jam pagimdė sūnų. Bet karalius įsimylėjo į žmonos jaunesnę seserį Filomeną ir pasikvietęs ją pas save žiauriai išniekino. Kad išlaikytų paslaptį, karalius Terėjus Filomenai išpjovė liežuvį ir uždarė į kalėjimą. Negalėdama kalbėti, Filomena išaudė juostoje savo kančias ir perdavė seseriai. Užpykusi sesuo Proknė, iš keršto nužudė savo sūnų, jį iškepė ir sukvietusi visus svečius į balių, iškeptą sūnų pateikė svečiams".

Žinoma, Helmutas sako, kad istorijoje buvo visokių tos dramos versijų, bet, atrodo, kad Shakespear'o laikų publikai patiko toks makabrus žiaurumas, lygiai kaip ir šių dienų teatro lankytojams. ❑

Ramona Ratas -Zakarevičienė

Visi užsienio lietuvių tautiniai ansambliai, chorai ir šokių grupės kviečiamos dalyvauti

III-čioje Pasaulio lietuvių dainų šventėje

2002 m. liepos 4-7 dienomis Vilniuje.

Informaciją teikia **Darius Polikaitis, 7318 Ticonderoga Rd., Downers Grove, IL 60516 USA**, tel.: **1 630 241 0074**; fax: **1 630 241 0075**,

e-mail: **klpolikaitis@ att.net**

Pijušo Dulkelės nuotykiai

Juozas Almis Jūragis

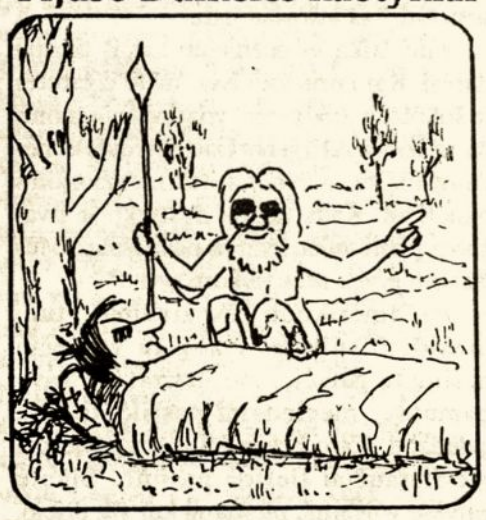

Draugiškam gamtos glėbyje,
Saldžiai išmiegojo Pijus
Ir čia pat - akis į akį,
Baltai apžėlęs žmogus šneka -
Vadas čiabuvių tautelės
Kviečia į svečius Dulkelę.

Senis ietimi ginkluotas
Tarė Dulkei: "Mielas broli,
Kviečiame tave į puotą
Mes gyvename netoli-
Sėdę ant mašinos tavo,
Būsim greit ten nuvažiavę."

Visi nuoširdumą rodė,
Pijų kilniai pasodinę,
O jaunutė tamsiaodė,
Su tikrais emu kiaušiniais,
Ir storais steikais goanos,
Jį vaišino kaip išmanė...

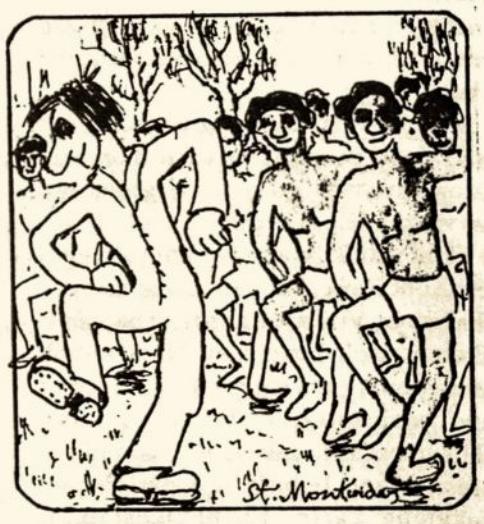

Senieji nutarė visi,
Suruošti Dulkei korobory.
(Daro tokį pagerbimą
Tik retais atsitikimais.)
Į užkerėto šokio meną,
Pijus greit įsigyveno.

Stasio Montvido eilės ir piešiniai

Lietuvos Studijų Sambūris Tasmanijos Universitete

Pietiniame žemės pusrutulyje yra tik vienas akademinis Lietuvos studijų židinys.Tai Lietuvos Studijų Sambūris tolimajame Tasmanijos universitete. Šiemet (2001 m.) Sambūriui vadovauja humanitarinių mokslų absolventas Vincas Taškūnas.

Australijoje yra 38 universitetai, bet nė vienas iš jų neturi lituanistikos katedros. Nėra nei mažesnių skyrių, pašvęstų Lietuvos ar Pabaltijo studijoms.

Kad bent iš dalies užkišti šią spragą, 1987 metais privačiomis jėgomis ir privačiomis lėšomis Tasmanijos universitete buvo įsteigtas Lietuvos Studijų Sambūris, sutrumpinai vadinamas LSS (Tasmanijos universitetas yra ketvirtas senumu Australijoje). Sambūriui trūksta didesnio vietinių tautiečių užnugario, nes Tasmanijoje, kuri žemės plotu panaši į visą Lietuvą, yra labai mažai lietuvių: per paskutinį gyventojų surašymą užregistruota tik 40.

LSS neturi nuolatinių pajamų, verčiasi iš aukų. Tačiau, nežiūrint šių sunkumų, Sambūris veikia jau keturioliktus metus.

LSS leidžia *Lithuanian Papers*. Tai vienintelis akademinis žurnalas anglų kalba visame Pietiniame žemės pusrutulyje. LSS jau spėjo išleisti 14 šio žurnalo numerių (po 72-96 psl.) ir jame atspausdino virš 140 originalių mokslo darbų apie Lietuvą anglų kalba. Be to, LSS išleido 4 knygas, jų tarpe *Nereikalingų Svetimžodžių Rinkinį*. Virš 200 *Rinkinių* padovanota Lietuvai.

LSS rūpesčiu, Tasmanijos universitete jau užbaigtos 5 disertacijos apie Lietuvą ir lietuvius; dabar ruošiamos dar dvi.

LSS nariai – studentai garsina Lietuvą Tasmanijos universitete, rašydami mokslo darbus lietuviškomis temomis ir sykiu supažindindami savo profesorius su Lietuva. Šie darbai skaitomi ir diskutuojami per pietų pertraukų seminarus, kuriuos universitete suruošia Lietuvos Studijų Sambūris (LSS).

LSS nariai garsina Lietuvą ir už Tasmanijos ribų. Pavyzdžiui, 1997 metais AABS konferencijoje Adelaidėje Vincas Taškūnas skaitė paskaitą apie lietuvių tautinę sąmonę moderniųjų teorijų šviesoje; Sarah Taylor – kaip Lietuvoje vystėsi konservacijos judėjimai; Algis Taškūnas – apie lietuvių įnašą Australijai; o Amanda Banks – apie Lietuvos gamtosaugos problemas.

1998 metų birželio 19-21 d.d. Vincas Taškūnas skaitė paskaitą tarptautinėje AABS Pabaltijo Studijų konferencijoje, Indianos universitete, Bloomington. Tai pirmas kartas, kai studentas iš Australijos buvo pakviestas su paskaita lietuviška tema, į AABS konferenciją JAV-se.

Esant pareikalavimui, LSS rengia lietuvių kalbos kursus Tasmanijos universitete. Studentams kursai nekainuoja nieko. Kitur gyvenantiems LSS padeda mokytis paštu, skolina vadovėlius ir kalbos juosteles.

LSS pastangomis Tasmanijos universitetas 1997 m. įvedė metinę stipendiją (Lithuanian Honours Scholarship) geriausiam ketvirtų metų studentui, rašančiam Honours lygio disertaciją apie Lietuvą arba lietuvius.

O kaip bus ateityje? Tai priklausys nuo pačių lietuvių. Pradžioje visus Sambūrio darbus atlikdavo savanoriai, bet jie baigia išnykti. Kad išsilaikyti ilgesniam laikui, reikės apmokamo tarnautojo; bet kas mokės algą? Tokiam tikslui reikėtų atskiro fondo, kuris rūpintųsi finansiniais reikalais. Sambūris ieško nuolatinių globėjų, bet dar nerado. Reikės ir naujų žmonių. Jau dabar trūksta talkininkų bibliotekoje, redakcijoje ir kituose *Sambūrio* darbuose.

Taigi, *Sambūrio* ateitis priklausys nuo geradarių, lietuvių organizacijų ir nuo Lietuvos valdžios. Būtų gaila sustoti dabar, jau tiek atsiekus per 14 metų.

LSS (Lithuanian Studies Society at the University of Tasmania),
Post Office Box 777, Sandy Bay Tasmania 7006 (Australia).
Elektroninis adresas (e-mail):
A.Taskunas@utas.edu.au

Naujas Lidcombe klebonas F.John Alt,dešinėje Lietuvių kapelionas Fr.Roger Bellemore SM **A.Kramiliaus nuotr.**

Parapijos žinios

Tris metus aptarnavęs Sydnėjaus lietuvius, kapelionas Fr. Roger Bellemore SM dėl sveikatos, įsipareigojimų savo parapijoje ir gimnazijoje, pateikė raštu atsistatydinimą.
Savo darbą kaip Lietuvių kapelionas Fr. Roger pradėjo 26.04.1998 ir užbaigs su Šv. Mišiomis šių Kalėdų rytą.
Parapijos komitetas jaučia, kad šią problemą, liečiančią lietuvių pamaldas Sydnėjuje, turi spręsti visa tikinčiųjų bendruomenė.

Šiuo reikalu yra **šaukiamas specialus lietuvių susirinkimas rugsėjo 30 dieną, sekmadienį, 14 val.. Lietuvių klube, Bankstowne.**
Dienotvarkėje
1. Pirmininkės pranešimas;
2. Lietuviškų pamaldų tęstinumas;
3. Kapeliono suradimas;
4. Einamieji religiniai reikalai;
5. Susirinkimo uždarymas.

Praneša Parapijos Komiteto sekretorius
A. Kramilius

Lietuvių kultūrinės veiklos tęstinumas Australijoje
mūsų visų reikalas
Remkime Australijos Lietuvių Fondą – aukos atleidžiamos nuo pajamų mokesčio (Tax deductable)
Naudokite pavadinimą anglų kalboje – **Australian Lithuanian Foundation Inc. 44 - 50 Errol St., North Melbourne, Vic. 3051.**
Turint klausimų, galite skambinti Algui Šimkui **tel. (03) 9578 4319.**

Alė Liubinienė

Avietė ir likęs gyvenimas

Tęsinys, pradžia *MP* Nr. 1-33

Mūsų šeima laikėsi kartu, neišeidami iš savo buto ir kiemo, arba Herr Kohl rūsio. Kaimo žmonės pasidarė labai nervuoti. Net ir Herr Kohl nebemušė kulnų ir negarbino Hitlerio taip dažnai kaip ankščiau. Jo gražią dukterį Fraeulein Marie ir Frau Kohl mes tik bematėm rūsyje. Jos niekada nebeišėjo iš namų, o mano draugė Frau Hoffman kraustėsi iš proto. Ji daugiau nekalbėjo nei su kuo.

Mokyklos kiemas buvo irgi tuščias, nes mano slapti draugai, vokiečių mokiniai, nustojo lankyti mokyklą. Jų pasigedau, nes savo vaizduotėje nebegalėjau žaisti su jais. Aš tiktai susitikdavau savo kitus draugus Herr Kohl rūsyje, bet mes beveik niekada nekalbėjom. Visi buvom apsupti baimės ir laikėmės kiekvienas sau. Nors aplink pašnibždomis ėjo daug gandų, suaugusieji buvo susirūpinę ir tylėjo. Tokioje aplinkumoje aš negalėjau iš jų išgauti kas darėsi. Mano bobutė irgi užsičiaupė. Kiekvieną kartą, ką beklausiau, ji atsakydavo tą patį. "Yra daug geriau, kad jūs vaikai nieko nežinote."

Dabar mūsų kaime buvo visą laiką alarmo stovis. Tolumoje girdėjosi artilerijos susišaudymai. Dienos metu matėsi daug dūmų horizonte, o naktį dangų apšvietė dideli gaisrai. Mano mintys vis dažniau grįžo atgal į tą baisią naktį, kai mes turėjom palikti savo namus. Per akis, lyg filmas, bėgo vaizdai mano tėvo plakant arklius ir Avietė, spiriantis atgal užpakalyje vežimo.

Buvo vėlus gegužės mėnesio rytas 1945 metais. Tą rytą tėtis nėjo į darbą, nors ir buvo darbo diena. Negalėjau suprasti kodėl? Aš stebėjau jį sėdint kėdėje prie miegamo lango. Pasirėmęs alkūnes į stalą, susiėmęs galvą, jis kažkur klajojo savo mintyse. Aš jo nieko neklausiau, nes buvau tikra koks bus jo atsakymas. "Tu esi vaikas... Tylėk ir neklausinėk manęs... Taip yra geriau..." Mano tėvų galvosena buvo, kad kuo vaikai mažiau žinojo, tuo buvo geriau. O kaip jie klydo... Aš nuėjau į kitą miegamą ir atsidariau langą. Lauke švietė šilta saulė. Kai persilenkiau per palangę pasižiūrėti kas darėsi gatvėje, pajutau lengvą vėjelį kedenant mano plaukus. Gatvė buvo tuščia. Nei gyvos dvasios. Net ir žvirbliai nesikapstė prie šulinio. Siaubė nykus jausmas, nežinojau kas darosi. "Ateikit visi į virtuvę pavalgyti pusryčių," išgirdau mamos susirūpinusį balsą.

Bulvių košė kvepėjo skaniai, bet tik mano sesuo ir brolis tevalgė pasigardžiuodami. Bobutė ir mama šiaip ne taip išvalgė pusę lėkštės, bet tėvas, pasižiūrejęs į košę, pastūmė nuo saves. Mano gerklėje stovėjo didelis kamuolys ir negalėjau praryti nei kąsnio. Visi buvom apsupti baimės.

Po pusryčių vėl išgirdom baisius motorų burzgimus netoliese kaimelio. "Tankai... Tankai atvažiuoja..." aš atpažinau jų garsą ir pašokau nuo stalo. "Sėskis atgal, Ale, ir nutilk," mano tėvas užriko ant manęs. Mums sėdint ramiai prie stalo, tas man pažįstamas triukšmas vis artėjo ir artėjo. Pamažu tėvas atsistojo nuo stalo ir nuėjo pasižiūrėti per atdara langą. Aš pasekiau. "Kazimiersz, kas dabar ten darosi?" tėvas užkalbino savo draugą gatvėje. Aš irgi iškišau galvą. Gatvė vel buvo pilna žmonių ir pamačiau eilę tankų atvažiuojant iš kitos pusės kaimelio. Visi šaukė ir mosavo iškelę rankas. Dauguma šypsojosi, o kiti kvatojosi pilnu balsu. Žmonės, kurie daugiausiai džiūgavo, nešiojo raides ant savo nugarų. Jų šeimos buvo su jais. Pamačiau ten Ivan, Zosę ir Tadek. Jie irgi atrodė linksmi, lyg naujai atgimę. "Dabar jau yra saugu išeiti į gatvę," išgirdau tėvo pralinksmėjusį balsą. Mano mama pripuolė prie lango. "O kokie mes esam laimingi, kad vokiečių kariuomenė negynė šio kaimo. Ačiū Dievui mūsų šeima išliko gyva per šį karą," ji šūktelėjo, man stebint jos pavargusį veidą nušvintant.

Tada ji nubėgo pas bobutę ir išbučiavo ją. Aš pasileidau laiptais į gatvę. Tankai jau buvo kaimelio kryžkelėje. Žmonės mėtė jiems gėles. "Iš kur tu gavai tas gražias gėles, Zose?" "Šitos yra vokiečių gėlės. Aš jas išroviau iš Frau Kohl palangės". Nustebinta jos atsakymu, pasižiūrėjau į ją. "Nežiūrėk taip į mane. Visi tą daro. Tėvas man sakė, kad dabar yra pats laikas atsikeršyti vokiečiams už visas mums padarytas skriaudas."

Ant tanko pastebėjau baltą, didelę žvaigždę ir užrašą 'USA'. "Ivan, tu gerai moki atpažinti raides ant žmonių nugarų. Gal tu žinai ką reiškia 'USA'?" aš paklausiau, traukdama jį už rankovės. "Palesk mano rankovę," jis pastūmė mane. "Kas yra su tavim, Ale? Kodėl tu tokia žiopla?" "Tai pasakyk," aš nedaviau jam ramybės. "Gerai. Mano tėvas aiškino man, kad 'USA' yra tas pats kaip Amerika. Tai dabar ir tu žinai." "Aa... Amerikonai... " aš pakartojau paskui jį. "Teisingai, Ale. Amerikonai." " Aš turiu tetų ir dėdžių ten. Gal vienas iš tų kareivių yra mano pusbrolis? Kaip būtų smagu, jeigu galėčiau jį susirasti," aš atšoviau jam.

Kurį laiką aš nežinojau kas iš tikrųjų darėsi. Kai kurie kareiviai mėtė cigaretes ir šokoladą žmonėms, ypatingai jaunoms merginoms. Aš irgi norėjau būti didelė, nes dauguma tų gėrybių atiteko gražiosioms panelėms. Kada tankai apsisuko ir išvažiavo, prisiminiau mamos pasakymą. "Mes išlikom gyvi... Mes išlikom gyvi..."

Po amerikonų išvažiavimo, tuoj prasidėjo suirutė. Daugiau vokiečių nesimatė gatvėje. Jie užsirakino savo namuose, mėgindami pasislėpti kiek galėdami. Karo belaisviai ir kai kurie kiti svetimtaučiai tiesiog pasiuto. Siautė gatvėse vogdami, plėšdami kur tik priėjo, primušinėdami vokiečius, išprievartaudami jų moteris, o kai kuriuos net nužudė, suaugusius girdėjau pasakojant. Mes ir vėl turėjome sėdėti užsidarę namie, bijodami, kad nepalaikytų vokiečiais. Mano tėvas saugojo arklius dieną ir naktį, o mama nepaleido mūsų kiaulės iš jos akių.

(bus daugiau)

ALB Archyvas

Per paskutiniuosius metus sulaukėme nemažai medžiagos apie Australijos lietuvius ir jų veiklą. Prisiųsta Australijos lietuvių bendruomenės apylinkės Bonegiloje protokolai ir bylos, Latrobe Valley veikusios seniūnijos seniūnė Veronika Koženiauskienė prisiuntė seniūnijos dokumentaciją. Išvykdamas į Lietuvą

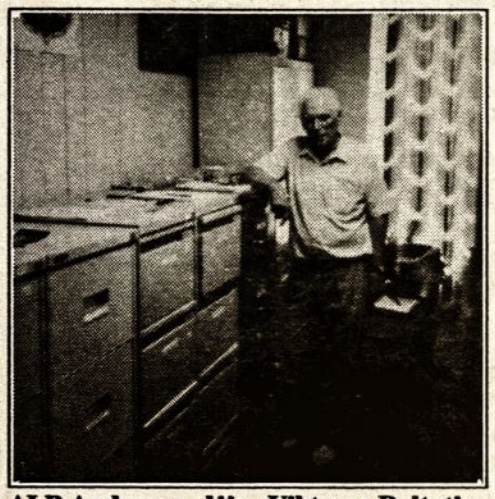

ALB Archyvo vedėjas Viktoras Baltutis.

nuolatiniams gyvenimui, daug vertingos medžiagos paliko buvęs Australijos lietuvių skautų veikėjas ir ALB laikraščio "Mūsų Pastogė" redaktorius Bronius Žalys. Gavome ir iš Rasos Jakutytės-Lipšienės jos tėvelio a.a. Vlado Jakučio, aktyvaus mūsų bendruomenės veikėjo asmenines korespondencijas, liečiančias išeivijos lietuvių gyvenimą ir politinę veiklą. Buvęs

Adelaidės Lietuvių Caritas Inc. ir šv. priemiestyje.

Lietuvos Garbės konsulas Jurgis Jonavičius perdavė archyvui savo darbo dokumentaciją, kuri nušviečia pirmųjų Lietuvos nepriklausomybės dienų ryšį su išeivija. Perduota archyvui veikusios Lietuvos našlaičių ir invalidų vaikų skyriaus VILTIS Adelaidėje medžiaga ir apyskaitos. Antanas Laukaitis atsiuntė sporto nuotraukų ir įvairių parengimų programas. Skautų veiklos Melbourne medžiagos atsiuntė Birutė Prašmutaitė, Lietuvių Dienų vykusių 2000 metais Sydnėjuje Ruošos komiteto pirm. Dr. G. Kazokienė prisiuntė gražiai paruoštą medžiagą.

Neįmanoma suminėti visą archyvą papildžiusią medžiagą, kuri sutalpinta 12 kabinetų. Gautas dar vienas kambarys iš Lietuvių Caritas Inc. Tarybos, kuris bus panaudotas knygų, įvairių biuletenių, foto albumų, laikraščių iškarpų ir kitų archyve esančių eksponatų, kurie yra reikšmingi AL bendruomenės istorijai, nors nėra archyvinė medžiaga.

Išleistas trečias papildytas ALB Archyvo katalogas. Jo atspausdinta mažas kiekis, nes pareikalavimo nėra. Kopijos pasiųstos. Išeivijos lietuvių studijų centrui, ALB Krašto valdybai ir kt. Glaudžiai bendradarbiaujame su Lietuvoje leidžiamos enciklopedijos redakcija, suteikdami žinių apie Australijoje veikiančias ir veikusias kultūrines ir visuomenines organizacijas ir žymesnius Australijos lietuvius veikėjus.

Australijos lietuvių tarpe dar yra nemažai archyvinės medžiagos, kurią archyvas mielai priimtų, bet kai kurių organizacijų vadovai ar jų vadovybės, nenori skirtis su jiems jau nebereikalingais dokumentais. Pasigendame ir pirmųjų Australijos lietuvių veikėjų biografijų ir jų veiklos dokumentacijos.

Neseniai spaudoje teko skaityti, kad JAV Bendruomenės archyvas persiunčiamas į Lietuvą – Išeivijos studijų centrą Kaune. Lankantis Lietuvoje, teko susitikti su Išeivijos studijų centro darbuotojais ir direktoriumi prof. E. Aleksandravičiumi. Jie visi domėjosi Australijos lietuvių veikla ir ALB Archyvu. ALB Archyvas yra ALB Krašto valdybos žinioje ir tolimesnis ALB Archyvo likimas priklauso nuo ALB Tarybos narių – suvažiavimo sprendimo. Per paskutiniuosius ALB Tarybos narių suvažiavimus daugumos pageidavimas buvo ALB Archyvą kol kas laikyti Australijoje. Pasiuntus visą archyvinę medžiagą Lietuvon, ji būtų mums Australijoje sunkiau pasiekiama. ALB Archyvo persiuntimas į Lietuvą kainuotų apie **$5000.**

Esame dėkingi Lietuvių Caritas Inc. už veltui suteiktas patalpas. Šiuo metu ALB Archyve dirba Viktoras Baltutis ir Augis Zamoskis.

❑

V. Baltutis
ALB Archyvo vedėjas

Lietuvos konsulatas surengė prekybos ir pramonės atstovų pietus

2001 m. liepos 5 d. Bistro Balzac, East Melburne Andrius Žilinskas, Lietuvos Respublikos garbės konsulas Melburne, surengė 504 prekybos atstovų pietus. Tokie pietūs rengiami kas mėnesį paeiliui vieno iš prekybos atstovų (valstybės, reziduojančios Melburne, atstovas), prekybos konsulų, vietinių ir tarptautinių Prekybos rūmų, didžiųjų Australijos bankų ar kitų organizacijų, turinčių interesų tarptautinėje prekyboje ir investicijose, tarptautinės prekybos ir investicijų skyrių atstovų. Tai buvo ypač reikšmingas įvykis Lietuvos konsulatui Melburne, nes pirmą kartą per 49 metus, nuo 1952 metų, kai rengiami tokie pietūs, Lietuvos atstovybei pirmą kartą teko garbė būti tokių pietų diplomatinei ar kitai atstovybei ar organizacija rengiančiai pietus, paruošti meniu pagal savo tautines tradicijas, papročius. Tai taip pat puiki galimybė šaliai pristatyti savo valstybės pramonę, investicijų galimybes į turizmą.

Į pietus, kuriuos surengė Andrius Žilinskas, susirinko 43 prekybos atstovai ir jų svečiai. Tai ir generaliniai konsulai, konsulai prekybai, prekybos atstovai, Užsienio reikalų ir prekybos departamento atstovai, valstijos prekybos atstovai ir investicinių organizacijų atstovai, svečiai.

Į meniu buvo įtraukta koldūnai ir "Krupnikas" specialiai atvežtas iš Lietuvos. Prie restorano iškilmingai plevėsavo Lietuvos Respublikos vėliava. Kiekvienam dalyviu atminimui buvo įteiktas valgiaraštis, papuoštas Lietuvos Respublikos simbolika.

Kaip įprasta, pirmas šeimininko teisėmis pakeltas tostas buvo už karalienę. Vyriausias pietuose dalyvavęs Australijos prekybos atstovas pakėlė tostą už pietuose dalyvaujančių valstijų atstovus. Tada A. Žilinskas trumpai pristatė prekybos investicijų ir turizmo informacinę literatūrą apie Lietuvą ir pakvietė kiekvieną, kuris susidomėjo, pasiimti bukletus susipažinti ir "atrasti" Lietuvą, kaip šalį savo vershui, investicijoms arba aplankyti kaip turistui. Pietūs buvo puiki galimybė Australijoje įsikūrusių valstybių misijoms ir Australijos institucijoms pristatyti Lietuvą, jos ekonomiką ir turizmą, investicijų galimybes.

Baigus, Portugalijos konsulas labai maloniai padėkojo Andriui Žilinskui už puikiai paruoštus pietus.

Konsulato informacija

Valdžia skatina mokytis lietuvių kalbos

Melbourno lietuvaitės R.Kymantaitė, S.Mačiulaitytė ir G.Kymantaitė moka ne tik gražiai lietuviškai kalbėti, bet ir dainuoti.

Kad lietuvių kalbą besimokančių skaičius Australijoje kasmet mažėja – ne naujiena. Tačiau lietuviai – ne vieni. Statistinės žinios rodo, kad palaipsniui smunka beveik visas svetimas kalbas besimokančiųjų mokinių skaičius. Šis reiškinys kelia nerimą etninėse bendruomenėse, norinčiose išlaikyti savo kalbą ir kultūrą. O galėtų būti kitaip. Valdžia gi pripažįsta daugiakultūrinę visuomenę ir tiesiog skatina, ir remia etninių bendruomenių veiklą, bei kalbų mokymąsi. Štai Viktorijos Daugiakultūrinės komisijos pirmininkas Stefan Romaniw, šiuo metu vykdo tam tikrą "kampaniją", atgaivinti matomai žlungantį šios valstijos etninių bendruomenių ryžtą, pakelti savo kalbų mokinių skaičių. Jis susitikinėja su mokytojais ir kitais tuo reikalu besidominčiais asmenimis, ragina kuo greičiau ką nors daryti, kad sulaikius juntamą nuosmukį ir pavertus padėtį tinkama kryptim.

Liepos mėn. 19 d., Viktorijos daugiakultūrinių reikalų ministerijos rūmuose, kaip tik tokiais reikalais įvyko lietuvių susitikimas su p. Romaniw jo būstinėje. Dalyvavo Melbourno apylinkės sekretorė Kristina Braškytė, Parapijos mokyklos mokytoja Dalia Didžienė, lituanistinių kursų mokytoja Jieva Arienė. P. Romaniw, pats ilgus metus buvęs Melbourno ukrainiečių parapijos mokyklos vedėju, sakėsi gerai suprantąs ir lietuvių padėtį. Jis paragino smarkiau "reklamuoti" lietuvių kalbos mokėjimo praktišką naudą šiuolaikiniam jaunimui.

Pirmiausia patarė pradėti nuo tėvų, juos įtikinant, kokia gali būti tikra ir didelė nauda, mokant lietuvių kalbą. Kaipo aktualų pavyzdį paminėjo Melbourne gimusį ir užaugusį Algį Vaitiekūną, buhalterį, kuris tik lietuvių kalbos mokėjimo dėka šiuo metu dirba Vilniuje, ten veikiančios pasaulinės Price Waterhouse Coopers įstaigos vienu iš vyriausių vadybininkų. Algis lankė lietuvių parapijos mokyklą ir kursus, ir nors, pasak jo mamos, ne per geriausiai mokėjo lietuviškai, bet kiek mokėjo, tiek užteko, kad iš nemažo skaičiaus kitų kandidatų, būtų išrinktas Vilniaus postui. O dabar, po ketverių metų Lietuvoje, jau kalba puikiausiai lietuviškai. Tokių pavyzdžių tikriausiai yra ir daugiau, sakė p. Romaniw.

Darykite, sakė, visokeriopą spaudimą, kad pakiltų lietuvių kalbą besimokančių mokinių skaičius. Rašykite švietimo ministrui apie savo veiklą, kad šis pajustų, jog esate gyvi. Renkite diskusijas su tėvais, jaunimu, bendruomene. Diskusijoms pagyvinti, siūlė, pasikviesti ir išvardino iš valdžios ir iš akademikų tarpo tais reikalais besidominčių prelegentų.

Susitikimo dalyvės, atsisveikinusios su p. Romaniw, pasižadėjo kaip nors mėginti vykdyti jo patarimus. Iš tiesų, neturime leisti mūsų gražiai lietuvių kalbai Australijos žemyne išnykti. Kovokime už jos tęstinumą čia, nes ir Australijos valdžia skatina mus mokytis ir kalbėti lietuviškai.

J.A.

Alp(AL)2043

S.L.S.L. KOVAS

Presents an opportunity to come along and have

"A NIGHT WITH THE STARS"

Our Annual Ball will be held on

Saturday 22nd September, 2001
At The Sydney Lithuanian Club, Bankstown.
Commencing at 7.30 pm.

Indulge your fantasies and dress as a Movie Star
(or Cartoon Character)

The evening will incorporate Award Presentations To our KOVAS Sporting Stars ! ! ! !

Admission : $10.00 per adult
$5.00 school age

For Table Bookings – ring :
Jacinta Ankus 9872-9320

Sydnėjaus lietuviams !

ALB Sydnėjaus Apylinkės metinis susirinkimas įvyks **sekmadienį, rugsėjo 9d. 2 val.p.p.**

Dienotvarkėje:

1. Susirinkimo atidarymas
2. Pirmininkaujančio rinkimai
3. Valdybos pirmininko pranešimas
4. Valdybos iždininko pranešimas
5. Kontrolės komisijos pranešimas
6. Diskusijos dėl pranešimų
7. Naujos Valdybos ir kontrolės komisijos rinkimai
8. Kiti reikalai

Kadangi Apylinkės metinis susirinkimas suteikia puikią progą aptarti rūpimus reikalus, kviečiame visus Sydnėjaus lietuvius gausiai dalyvauti.

Jeigu nustatytu laiku nebus kvorumo, susirinkimas bus teisėtai pradėtas 30 min. vėliau.

ALB Sydnėjaus Apylinkės Valdyba

Pranešimas

Rugpjūčio 24 d. Sydnėjuje lankysis Lietuvos farmacininkų delegacija, kuri atstovaus Lietuvą Pasaulio Farmacininkų konferencijoje Singapūre. Delegacija sudaro 58 asmenys, kurie apsigyvens "Travelodge" viešbutyje (Wentworth Ave, Sydney).

Rugpjūčio 24 d. (penktadienis) vakare jie lankysis Sydney Lietuvių kube.

Rugpjūčio 27 d. išvyks autobusu į Melbourną ir apsistos IBIS viešbutyje (Terry St).

Dėl smulkesnės informacijos prašome kreiptis į **Mariną Cox, tel. 9484 6276.**

Visiems, kurie mane užjautė žodžiu ar raštu, mirus mano tėveliams, nuoširdžiai dėkoju.

Jovita Starinskienė

AR JAU SUMOKĖJAI "MŪSŲ PASTOGĖS" PRENUMERATĄ?

Dėmesio, dėmesio!!!

"11-th Baltic Studies in Australia Conference" įvyks
Geelonge, spalio 5-7 dienomis.
Smulkesnė informacija bus skelbiama vėliau, sekite spaudą.

ALB Krašto Valdyba

Informacija Teatro mėgėjams

Pranešame, kad Helmutas Bakaitis, žymus NIDA teatro režisierius pats vaidina Belvoir St Downstairs Threatre, Surry Hills spektaklyje *My Head Was A Sledgehammer* (Mano galva buvo kūjis).

Spektakliai vyks iki rugsėjo 2 d.

M.P. Inf.

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ KLUBAS

16 – 18 East Terrace, BANKSTOWN NSW 2200
Telf: 9708 1414 Fax: 9796 4962
www.lithuanianclub.org.au

DARBO VALANDOS:
Savaitės dienomis nuo 4.00 val.
Šeštadieniais ir Sekmadieniais nuo 12.00 val.
ANTRADIENIAIS UŽDARYTA

Sekmadieniais nuo 5.00 iki 6.00 val.
***LINKSMOJI* VALANDA**
Visi gėrimai tik pusė kainos!

VALGYKLOS DARBO VALANDOS:

Penktadieniais nuo 6.00 iki 9.00 val.
Šeštadieniais nuo 12.00 iki 2.00 ir nuo 6.00 iki 9.00 val.
Sekmadieniais nuo 12.00 iki 6.00 val.
ASMENIŠKI POBUVIAI PAGAL SUSITARIMĄ SU KLUBU
GIMTADIENIŲ, VEDYBŲ, KRIKŠTYNŲ
POBUVIUS UŽSISAKYKITE LIETUVIŲ KLUBE

Spalio 7 d.
TURGUS

Spalio 13 d.
Metinis Klubo Balius

Spalio 14 d.
Melbourno "Gintaro"
Dainoriai Koncertuoja
Sekite spaudą

Spalio 28 d.
METINIS NARIŲ SUSIRINKIMAS
DIREKTORIŲ PAREIŠKIMAI SEKANČIŲ METŲ KADENCIJAI
PRAŠOME PATEIKTI IKI 2001 SPALIO 1 d.

AR SUMOKĖJAI ŠIŲ METŲ NARIO MOKESTĮ?

Narių ir svečių informacijai

Melbourno Lietuvių klubo metinio narių susirinkimo , įvyksiančio 22.09.01., šeštadienį, 2 val. p.p.

DARBORVARKĖ

1. Susirinkimo atidarymas;
2. Mirusių narių pagerbimas;
3. Naujų narių pristatymas;
4. Susirinkimo sekretoriaus kvietimas;
5. Mandatų k-jos kvietimas;
6. Praėjusių metų s-mo protokolo skaitymas;
7. Pirmininko pranešimas;
8. Iždininko pranešimas;
9. Revizoriaus pranešimas;
10. Revizijos komisijos pranešimas;
11. Diskusijos dėl pranešimų ir jų tvirtinimas;
12. 2001 - 2002 m. sąmatos pateikimas ir tvirtinimas;
13. Mandatų k-jos pranešimas;
14. Revizijos k -jos rinkimai;
15. Mandatų k-jos rinkimai;
16. Klausimai ir pasiūlymai;
17. Susirinkimo uždarymas.

Melbourno Lietuvių klubo vadyba.

Lietuvos Baleto Bičiuliai (FLB)
Sydnėjuje ruošia

Tango popietę

sekmadienį, rugsėjo 9 d. 3 val p.p.
Sydnėjaus Lietuvių klube Bankstowne.
Matysite tango, Lotynų - Amerikos šokius, valsus ir kt.
Šoks lietuvis Žydrūnas Pocius (24m.) buvęs "Žuvėdros" šokėjas ir **australė Nicole Kratochvil** (23m.).
Kviečiame visus kuo gusiau apsilankyti ir maloniai praleisti sekmadienio popietę.
Bilietų kaina - auka $5.

FLB vardu Ramona Ratas-Zakarevičienė

Mieli, mūsų laikraščio skaitytojai,

norime priminti, kad spausdinamų sveikinimų, skelbimų ir užuojautų kaina "Mūsų Pastogėje" – $ 22,-

Pinigus siųskite čekiu arba pašto perlaida adresu: *MP*, P.O. Box 550, Bankstown, NSW, 1885

MP administracija

Mūsų Pastogė

AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY
Published by the Lithuanian Community Publishing Society Ltd.
Leidėjas Lietuvių Bendruomenės Spaudos Sąjunga
Leidėjo, administracijos ir redakcijos adresas: **P.O. Box 550, Bankstown, NSW 1885.**
Tel.: **(02) 9790 2319**, Faksas: **(02) 9790 3233**, E-mail: **mpastoge@bigpond.com**
Tinklapis: www.users.bigpond.com/mpastoge
Laikina redaktorė Dita Svaldenytė
Redakcinė kolegija: Antanas Laukaitis, Kęstutis Protas
Redakcija rašinius taiso ir skelbia savo nuožiūra. Rankraščiai negrąžinami ir nesaugomi.
Už skelbimų turinį redakcija neatsako.
Spausdinamuose rašiniuose reiškiama nuomonė nebūtinai sutampa su redakcijos ir leidėjų nuomone
Prenumerata metams $55. Užsienyje oro paštu - $130.00. N.Zelandijoje oro paštu $105.00